

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Методичні вказівки до вивчення навчального курсу
та виконання розрахункових робіт
для студентів технічних спеціальностей НТУ «ХПІ»
заочної форми навчання

Харків 2016

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Навчальний курс «Основи економічної теорії» спрямований на вивчення поведінки економічних суб'єктів у процесі виробництва, розподілу, обміну й споживання благ для задоволення зростаючих потреб при обмеженості ресурсів в умовах певних економічних систем.

Економічна теорія вивчає й формулює загальні економічні закономірності становлення, функціонування й розвитку суспільства. Курс економічної теорії послідовно знайомить студентів з поглядами теоретиків різних економічних шкіл на основні проблеми економіки.

Економічна теорія є базовою наукою, що формує методологічну основу для вивчення прикладних економічних наук.

У результаті вивчення цієї дисципліни студенти повинні засвоїти сутність економічних законів, закономірності ринкової економіки, основні теорії мікро- і макроаналізу, сутність сучасного світового господарства й закономірності його розвитку. Студент повинен також уміти погоджувати механізм дії економічних закономірностей з господарською діяльністю й економічною політикою, використовувати теоретичні положення для оцінки сучасних тенденцій економічного розвитку, особливо проблем трансформації економіки України.

Структура курсу

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Суспільство і економіка. Економіка як об'єкт вивчення і об'єкт управління. Безмежність потреб та обмеженість ресурсів. Основні економічні проблеми. Крива виробничих можливостей.

Предмет та функції економічної теорії. Метод економічної теорії: наукова абстракція, аналіз та синтез, статистичний аналіз, економіко-математичне моделювання та інші.

Тема 2. Суспільне виробництво

Сутність і структура суспільного виробництва. Фактори суспільного виробництва. Засоби і предмети праці. Земля як фактор виробництва. Робоча сила. Взаємозв'язок виробництва, обміну, розподілу та споживання.

Економічна ефективність виробництва та її показники.

Тема 3. Економічні системи і власність

Зміст власності, її місце і роль у економічній системі. Економічний та юридичний аспекти власності. Форми власності та їх характеристики. Основні тенденції розвитку відносин власності на сучасному етапі.

Сутність та структура економічних систем. Типи економічних систем та їх особливості.

Тема 4. Ринкова економічна система

Сутність ринку та його функції. Закони функціонування ринку. Види ринків. Механізм функціонування ринкової системи.

Ринкова інфраструктура та її роль в ринковому механізмі. Інфраструктура товарного, фінансового ринку та ринку праці.

Тема 5. Теорія попиту та пропозиції

Попит та закон попиту. Детермінанти попиту. Пропозиція та закон пропозиції. Детермінанти пропозиції.

Цінова еластичність попиту та пропозиції. Ринкова рівновага попиту та пропозиції. Теорія поведінки споживача.

Тема 6. Теорія фірми, виробництва та витрат

Економічна природа фірми. Основні типи фірм. Малі, середні та великі фірми. Виробництво, фактори виробництва, продукт виробництва. Виробнича функція.

Витрати виробництва: зовнішні та внутрішні. Витрати виробництва в короткостроковому та довгостроковому періодах. Прибуток. Нормальний та економічний прибуток.

Тема 7. Конкуренція і монополія

Ринок досконалої конкуренції. Граничний та ваговий дохід фірми в умовах чистої конкуренції. Максимізація прибутку.

Ринок чистої монополії. Бар'єри для вступу в галузь. Економічні наслідки монополії. Максимізація прибутку в умовах чистої монополії. Антимонopolна політика держави.

Ринок олігополії. Сутність та моделі олігополістичного ціноутворення.

Ринок монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція.

Тема 8. Доходи та їх розподіл

Теоретичні концепції джерел і розподілу доходів. Функціональний та вертикальний розподіл доходів. Основні види доходів: заробітна плата, процент, рента, прибуток. Трансферні виплати. Перерозподіл доходів.

Крива Лоренца та її аналіз. Проблеми соціальної справедливості.

Тема 9. Макроекономічний аналіз: народногосподарський облік і система національних рахунків

Процес кругообігу продуктів і доходів. Система національних рахунків та її показники: ВВП, ВНП, національний дохід. Методика розрахунку ВВП. Номінальний, реальний, потенційний ВВП. Дефлятор ВВП.

Тема 10. Держава в економічній системі

Необхідність втручання держави в економічні процеси. Економічні функції держави. Державне регулювання економіки на мікро- та макрорівні.

Форми і методи ДРЕ. Особливості ДРЕ у вітчизняній економіці на сучасному етапі.

Тема 11. Макроекономічна рівновага

Сукупний попит та сукупна пропозиція. Фактори, що впливають на

сукупний попит та сукупну пропозицію.

Макроекономічна рівновага. Рівновага в класичній та кейнсіанській моделях. Споживання, заощадження та стан рівноваги.

Взаємозв'язок витрат і доходів. "Хрест" Кейнса.

Тема 12. Гроші і грошово-кредитна політика

Еволюція грошей. Сутність та функції грошей. Грошова маса та її компоненти. Попит на гроші.

Кредитно-банківська система. Центральний банк та регулювання пропозиції грошей. Створення грошей банківською системою.

Грошово-кредитна політика та її інструменти.

Тема 13. Фінанси в економічній системі

Сутність та функції фінансів. Фінансова система та держбюджет. Місцеві бюджети. Стан бюджету. Державний борг та його види.

Податки, їх функції, види. Принципи оподаткування. Податкові пільги.

Фіскальна політика.

Тема 14. Макроекономічна нестабільність: безробіття й інфляція

Безробіття, його сутність, причини і види. Рівень безробіття. Закон Оукена. Соціально-економічні наслідки безробіття

Інфляція: причини, види, вимір. Наслідки інфляції. Основні напрямки антиінфляційної політики.

Тема 15. Економічне зростання

Економічне зростання та його показники. Типи економічного зростання. Чинники економічного зростання. Модель Р. Солоу.

Циклічність економічного зростання. Причини циклічних коливань та види циклів.

Проблеми сучасного економічного зростання у вітчизняній економіці.

Тема 16. Світове господарство та основні форми світогосподарських зв'язків

Світове господарство: еволюція та структура. Міжнародна торгівля і принцип порівняльних переваг. Міжнародний поділ праці. Міграція капіталів.

Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем

Глобальні проблеми сучасності як наслідки глобалізації суспільного виробництва.

Основні шляхи розв'язання глобальних проблем. Роль діяльності міжнародних та громадських організацій у розв'язанні глобальних проблем. Україна і глобальні проблеми сучасності.

Вимоги до виконання розрахункового завдання

Відповідно до навчального плану з Основ економічної теорії, студент виконує розрахункове завдання, яке є допуском до складання заліку.

Варіант розрахункового завдання визначається за останньою цифрою номера залікової книжки студента. Наприклад, якщо це цифра «5», то можна обрати один з трьох варіантів: 5, 15 або 25.

Робота складається з п'яти розрахункових та графічних завдань, при виконанні яких всі необхідні розрахунки повинні бути подано у повному обсязі.

При поданні розв'язку завдань практичної частини необхідно вказувати використані формули з повним розшифруванням всіх символів. Формули слід нумерувати арабськими цифрами. Порядковий номер вказують у круглих дужках праворуч від формули.

Графіки оформлюють таким чином: під ілюстрацією пишуть слово «Рис.» і проставляють його номер.

Текст розрахункової роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4 (210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання – «За шириною»; міжрядковий інтервал «Полуторний» (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., ліве – 3 см, праве – 1 см.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисок. Титульний аркуш (додається) включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють.

РОЗРАХУНКОВЕ ЗАВДАННЯ з курсу «Основи економічної теорії»

На підставі даних таблиці варіанту необхідно виконати наступні завдання:

- 1) Розрахувати всі невідомі параметри таблиці.
- 2) Визначити розмір постійних витрат.
- 3) Побудувати графіки функцій:
 - а) загальних, постійних, змінних витрат;
 - б) середніх та граничних витрат;
 - в) загального доходу та загальних витрат.
- 4) визначити обсяг випуску продукції, що максимізує прибуток за правилами TRTC та MRMC.
- 5) визначити та показати на графіку обсяг беззбитковості підприємства з правилом TRTC.

Варіанти завдань

Варіант 1

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	24		30							
1	24		60							
2	24		76							
3	24		88							
4	24		97							
5	24		108							
6	24		120							
7	24		133							
8	24		156							
9	24		183							
10	24		216							
11	24		255							

Варіант 2

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	32		40							
1	32		80							
2	32		102							
3	32		118							
4	32		129							
5	32		144							
6	32		160							
7	32		177							
8	32		208							
9	32		244							
10	32		288							
11	32		340							

Варіант 3

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	40		50							
1	40		10							
2	40		128							
3	40		148							
4	40		162							
5	40		180							
6	40		200							
7	40		222							
8	40		260							
9	40		305							
10	40		360							
11	40		420							

Варіант 4

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	20		25							
1	20		50							
2	20		64							
3	20		74							
4	20		81							
5	20		90							
6	20		100							
7	20		111							
8	20		130							
9	20		154							
10	20		180							
11	20		212							

Варіант 5

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	10		12							
1	10		25							
2	10		32							
3	10		37							
4	10		40							
5	10		45							
6	10		50							
7	10		55							
8	10		65							
9	10		76							
10	10		90							
11	10		106							

Варіант 6

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	16		20							
1	16		40							
2	16		51							
3	16		59							
4	16		65							
5	16		72							
6	16		80							
7	16		89							
8	16		104							
9	16		122							
10	16		144							
11	16		170							

Варіант 7

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	12		15							
1	12		30							
2	12		38							
3	12		44							
4	12		49							
5	12		54							
6	12		60							
7	12		67							
8	12		78							
9	12		92							
10	12		108							
11	12		127							

Варіант 8

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	8		10							
1	8		20							
2	8		25							
3	8		29							
4	8		32							
5	8		36							
6	8		40							
7	8		44							
8	8		52							
9	8		61							
10	8		72							
11	8		85							

Варіант 9

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	22		32							
1	22		62							
2	22		78							
3	22		90							
4	22		99							
5	22		110							
6	22		122							
7	22		137							
8	22		158							
9	22		185							
10	22		210							
11	22		240							

Варіант 10

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	33		41							
1	33		81							
2	33		103							
3	33		119							
4	33		130							
5	33		145							
6	33		161							
7	33		189							
8	33		215							
9	33		247							
10	33		289							
11	33		341							

Варіант 11

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	41		51							
1	41		88							
2	41		128							
3	41		149							
4	41		163							
5	41		189							
6	41		227							
7	41		260							
8	41		298							
9	41		330							
10	41		370							
11	41		421							

Варіант 12

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	19		24							
1	19		49							
2	19		63							
3	19		73							
4	19		82							
5	19		90							
6	19		99							
7	19		111							
8	19		129							
9	19		153							
10	19		179							
11	19		206							

Варіант 13

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	12		14							
1	12		27							
2	12		34							
3	12		39							
4	12		42							
5	12		47							
6	12		52							
7	12		61							
8	12		68							
9	12		79							
10	12		94							
11	12		108							

Варіант 14

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	18		22							
1	18		42							
2	18		53							
3	18		61							
4	18		67							
5	18		74							
6	18		82							
7	18		94							
8	18		109							
9	18		126							
10	18		146							
11	18		172							

Варіант 15

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	15		18							
1	15		33							
2	15		41							
3	15		47							
4	15		52							
5	15		57							
6	15		63							
7	15		71							
8	15		81							
9	15		95							
10	15		111							
11	15		130							

Варіант 16

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	11		13							
1	11		23							
2	11		28							
3	11		32							
4	11		35							
5	11		39							
6	11		43							
7	11		49							
8	11		55							
9	11		64							
10	11		75							
11	11		88							

Варіант 17

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	17		15							
1	17		28							
2	17		33							
3	17		45							
4	17		60							
5	17		72							
6	17		84							
7	17		100							
8	17		120							
9	17		140							
10	17		164							
11	17		180							

Варіант 18

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	32		11							
1	32		22							
2	32		45							
3	32		75							
4	32		96							
5	32		120							
6	32		151							
7	32		197							
8	32		234							
9	32		270							
10	32		305							
11	32		342							

Варіант 19

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	37		13							
1	37		25							
2	37		48							
3	37		78							
4	37		99							
5	37		123							
6	37		159							
7	37		213							
8	37		251							
9	37		290							
10	37		332							
11	37		385							

Варіант 20

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	25		11							
1	25		27							
2	25		52							
3	25		77							
4	25		96							
5	25		120							
6	25		141							
7	25		165							
8	25		196							
9	25		219							
10	25		245							
11	25		266							

Варіант 21

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
<i>Q</i>	<i>P</i>	<i>TR</i>	<i>TC</i>	<i>EP</i>	<i>MC</i>	<i>MR</i>	<i>VC</i>	<i>ATC</i>	<i>AVC</i>	<i>AFC</i>
0	14		11							
1	14		19							
2	14		27							
3	14		36							
4	14		49							
5	14		62							
6	14		75							
7	14		88							
8	14		99							
9	14		113							
10	14		135							
11	14		150							

Варіант 22

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	16		15							
1	16		22							
2	16		34							
3	16		46							
4	16		57							
5	16		71							
6	16		86							
7	16		105							
8	16		122							
9	16		140							
10	16		157							
11	16		174							

Варіант 23

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	12		10							
1	12		17							
2	12		24							
3	12		32							
4	12		42							
5	12		53							
6	12		64							
7	12		77							
8	12		91							
9	12		104							
10	12		118							
11	12		127							

Варіант 24

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	8		5							
1	8		10							
2	8		15							
3	8		22							
4	8		25							
5	8		33							
6	8		44							
7	8		55							
8	8		62							
9	8		69							
10	8		80							
11	8		87							

Варіант 25

Обсяг випуску продукції, шт	Ціна за одиницю, грн.	Загальний дохід, грн	Загальні витрати, грн.	Прибуток, грн	Граничні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Змінні витрати, грн.	Середні загальні витрати, грн	Середні змінні витрати, грн	Середні постійні витрати, грн
Q	P	TR	TC	EP	MC	MR	VC	ATC	AVC	AFC
0	24		20							
1	24		30							
2	24		47							
3	24		65							
4	24		75							
5	24		98							
6	24		123							
7	24		155							
8	24		178							
9	24		210							
10	24		230							
11	24		250							

Питання до заліку з курсу «Основи економічної теорії»

1. Предмет економічної теорії і її функції.
2. Методи економічних досліджень.
3. Економічні категорії й економічні закони.
4. Обмеженість економічних ресурсів і проблема вибору. Крива виробничих можливостей.
5. Основні типи економічних систем, їхній порівняльний аналіз.
6. Економічний зміст відносин власності. Форми власності й необхідність їхньої розмаїтості для ефективного функціонування економічної системи.
7. Поняття товарного виробництва: умови його виникнення. Товар і його властивості.
8. Ринок і його функції.
9. Механізм функціонування ринкової системи. Модель кругообігу продукту, ресурсів та доходів.
10. Основні моделі ринку і їхня характеристика.
11. Інфраструктура ринку.
12. Попит і закон попиту. Фактори попиту.
13. Пропозиція й закон пропозиції. Фактори пропозиції.
14. Еластичність попиту, цінова по доходу. Еластичність пропозиції.
15. Рівновага попиту та пропозиції. Рівноважна ціна й рівноважна кількість.
16. Теорія споживчого поведіння.
17. Підприємство. Основні види підприємств у країнах ринкової економіки.
18. Економічні витрати: поняття, види, розрахунок.
19. Нормальний, бухгалтерський й економічний прибуток.
20. Витрати фірми в короткостроковому періоді. Закон убутної граничної продуктивності.
21. Витрати фірми в довгостроковому періоді й ефект масштабу.
22. Визначення обсягу виробництва фірми, максимізуючої прибуток в умовах зробленої конкуренції в короткостроковому періоді.
23. Конкурентна фірма в довгостроковому періоді: рівновага і його порушення.
24. Визначення ціни й обсягу виробництва в умовах чистої монополії.
25. Заробітна плата як ціна праці. Визначення величини зарплати на конкурентному ринку, ринку монополії, двосторонньої монополії.
26. Підприємницький дохід й економічний прибуток.
27. Позичковий відсоток: поняття, фактори, які впливають на його рівень, значення.
28. Економічна рента: поняття, види. Орендна плата. Ціна землі.

29. Нерівність у розподілі доходів. Крива Лоренца, коефіцієнт Джини, децильний коефіцієнт.

30. Макроекономічні показники (ВНП, ВВП, ЧНП, НД, ЛРД), і їхнє співвідношення.

31. Методи виміру національного продукту (ВВП).

32. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Фактори, на них що впливають.

33. Теорія ефективного попиту Кейнса.

34. Споживання, заощадження, інвестиції і їхній взаємозв'язок.

35. Установлення рівноважного обсягу виробництва в класичній моделі.

36. Установлення рівноважного обсягу виробництва в кейнсіанської моделі.

37. Гроші, еволюція, функції. Рівняння Фішера.

38. Компоненти грошової маси. Грошові агрегати. Поняття ліквідності.

39. Попит на гроші.

40. Центральний банк і регулювання пропозиції грошей.

41. Пропозиція грошей. Грошові агрегати.

42. Грошовий ринок. Грошовий мультиплікатор.

43. Банківська система: поняття, елементи, роль в економічних процесах.

44. Операції Національного банку й комерційних банків.

45. Мети грошово-кредитної політики і її інструменти.

46. Сутність і функції фінансів. Державний бюджет.

47. Податки, їхньої функції, види. Проблема оптимального рівня оподаткування.

48. Бюджетний дефіцит і державний борг: причини, сліdstва, методи усунення. Проблема державного боргу в Україні.

49. Дискреційна й недискреційна фінансова політика.

50. Економічний цикл і його фази. Характеристика фаз циклу.

51. Причини кризових коливань.

52. Середні, малі цикли.

53. "Довгі хвилі" в економіці.

54. Поняття інфляції, її вимір, причини, види.

55. Антиінфляційна політика. Проблема інфляції в Україні.

56. Рівень і безробіття.

57. Причини й форми безробіття. Закон Оукена. Безробіття в Україні.

58. Світове господарство, його еволюція й етапи розвитку.

59. Державна торговельна політика і її інструменти.

60. Диференціація національних економік і ріст взаємозалежності.

61. Міжнародна торгівля, її особливості. Теорія порівняльних переваг.

62. Мобільність факторів виробництва: капіталу, робочої чинності,

технологій.

63. Платіжний баланс: значення, структура, взаємозв'язок рахунків. Співвідношення платіжного й торговельного балансу.
64. Світова валютна система і її еволюція.
65. Валютний курс. Фактори, які впливають на валютний курс. Різновиду валютного курсу і їхньої особливості.
66. Проблема інтеграції України у світове господарство.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Архієреєв С.І. Основи економічної теорії: навчально-методичний посібник для студентів технічних спеціальностей заочної форми навчання / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б. Решетняк – Х.: НТУ «ХПІ», 2010. – 76 с.
2. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посібник / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – К. : Центр навч. літ-ри, 2005.
3. Борисов Е. Ф. Экономическая теория : учеб. пособие. – М. : Юрайт, 1999.
4. Войтов А. Г. Экономика. Общий курс. (Фундаментальная теория экономики) : учебник. – 8-е перераб. и доп. – М. : ИТК «Дашков и К°», 2003.
5. Гуревичов М. М. Основы экономической теории: учеб. пособие / М. М. Гуревичов, Н. Б. Решетняк, С. И. Архиреев ; Нац. техн. ун-т «Харьк. политех. ин-т» – Х. : НТУ "ХПИ", 2003.
6. Економічна теорія : підручник / ред. В. Д. Базилевич. – Вид-во «Тимченко», 2007.
7. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка : навч. посібник / ред. З. Ватаманюк, С. Панчишин. – К. : Альтернатива, 2001.
8. Иохин В. Я. Экономическая теория : учебник. – М. : Юрист, 2000.
9. Курс экономической теории / ред. М. Н. Чепурин, Е. А. Киселева. – 4-е изд-е. – Киров: АСА, 2000.
10. Любимов Л. Л. Введение в экономическую теорию : в 2-х книгах. Кн. 2 : учебник для студентов пед. ун-тов ; Гос. ун-т, Высш. шк. экон. – М. : Бита-Пресс, 1999.
11. Основи економічних знань : навч. посібник / ред. А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – К. : Вища школа, 2002.
12. Основи економічної теорії / ред. А. А. Чухна. – К. : Вища школа, 2001.
13. Основи економічної теорії : посібник / В. О. Рибалкін та ін. – К. : Академія, 2002.

14. Основи економічної теорії : посібник / ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2002.
15. Основи економічної теорії: політекономічний аспект : підручник / ред. Г. Н. Климко. – 5-те вид., випр. – К. : Знання-Прес, 2004.
16. Основы экономической теории : учебник / С. В. Мочерний, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк, А. А. Устинко. – К. : Знання, 2000.
17. Перехідна економіка: Сучасна Україна / ред. С. М. Злупко. – К. : Знання, 2006.
18. Петруня Ю. Е. Основы экономической теории : учеб. пособие / Ю. Е. Петруня А. А. Задоя. – 4-е изд-е. – К. : Знання, 2008.
19. Сажина М. А. Экономическая теория : учебник для вузов / М. А. Сажина, Г. Г. Чибриков. – М. : НОРМА, 2001.
20. Седов В. В. Экономическая теория : в 2-х частях. Ч. 1. Введение в экономическую теорию: учеб. пособие. – Челябинск: ЧГУ, 2002.
21. Хрестоматия по экономической теории / сост. Е. Ф. Борисов. – М. : Юристъ, 2000.
22. Экономическая теория / ред. В. Д. Камаева. – М. : ВЛАДОС, 1999–2001.
23. Экономическая теория: учеб. пособие / ред. Е. М. Воробьев, А. А. Гриценко, М. Н. Ким. – Х.: Фортуна-Пресс, 2000.

ДОДАТОК А. Зразок титульного аркуша

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»**

Кафедра загальної економічної теорії

Розрахункове завдання

Дисципліна	_____
Варіант	_____
Тема	_____

Перевірив

Виконав

ПІБ

ПІБ студента

вчений ступінь, звання

навчальна група

оцінка, підпис

номер залікової книжки

Харків 2016

Навчальне видання

АРХІЄРЕЄВ Сергій Ігоревич
РЕШЕТНЯК Наталя Борисівна
ДЕМЬОХІНА Олена Олександрівна
ЯЦИНА Вікторія Валентинівна

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Методичні вказівки до вивчення навчального курсу
та виконання розрахункових робіт
для студентів технічних спеціальностей НТУ «ХПІ»
заочної форми навчання

За ред. проф. С. І. Архієреєва

Відповідальний за випуск *С. І. Архієреєв*
Роботу до видання рекомендував *М. І. Погорєлов*
Комп'ютерна верстка *Д. Т. Лейба*

Підп. до друку . . . Формат 60 x84 1/16. Папір офісний.
Riso-друк. Гарнітура Таймс. Ум. друк. арк. 1,8. Наклад 100 прим.
Зам № . Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХПІ».
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 3657 від 24.12.2009 р.
61002, Харків, вул. Фрунзе, 21

Друкарня НТУ «ХПІ». 61002, Харків, вул. Фрунзе, 21